

У СУСРЕТ ЕВРОПСКОЈ НЕДЕЉИ ПРЕВЕНЦИЈЕ РАКА ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ

(21 ЈАНУАР – 27 ЈАНУАР 2019.)

„РАНО ОТКРИВАЊЕ МОЖЕ СПРЕЧИТИ РАК ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ”

Европска недеља превенције рака грлића материце се по тринаести пут обележава у целој Европи од 21. јануара до 27. јануара 2019. године. Прва Европска недеља обележена је 2007. године после интервенције Интересне групе за рак грлића материце када је Савет Европе донео препоруке о започињању Кампање и обележавању Европске недеље превенције рака грлића материце. Циљ обележавања ове недеље је повећање свести о значају превенције рака грлића материце, као и повећање нивоа здравствене културе жена и њиховог знања о раку грлића материце и његовој превенцији. Овом недељом преносимо поруку о значају доступних мера превенције у нашој земљи, у циљу спречавања оболевања и умирања од рака грлића материце.

Овогодишњи слоган кампање је „РАНО ОТКРИВАЊЕ МОЖЕ СПРЕЧИТИ РАК ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ” којим се апелује на све жене, да у Европској недељи превенције рака грлића материце размишљају о свом репродуктивном здрављу, и да у току године нађу времена за посету свом лекару и искористе неку од доступних могућности превенције у оквиру организованог, или опортуног скрининга.

Европском недељом превенције рака грлића материце преноси се порука женама да је рак грлића материце малигна болест која се може спречити редовним превентивним прегледима и потенцира се значај превенције у циљу спречавања оболевања и умирања од рака грлића материце. Кампањом се апелује на жене да од младости и током целог живота редовно иду на гинеколошке прегледе. Никако не треба чекати симптоме болести, јер се они јављају када је болест већ одмакла. Преглед Папаниколау тестом, је кратак и безболан, и може открити промене на грлићу материце у фази која претходи раку. Ако те промене имају ризик да прерасту у рак, једноставан, амбулантно обављен третман је довољан да се оне отклоне и да жена буде излечена.

Овогодишње активности Центра за промоцију здравља (Институт за јавно здравље Ниш) остварују се кроз партнерство са Школском управом за нишавски и топлички округ кроз дистрибуцију и поделу здравствено-васпитног материјала о превенцији рака грлића материце, запосленим у основним и средњим школама на територији Нишавског и Топличког округа (око 6000 особа). Кроз едукативни здравствено-васпитни материјал (7000 брошура), који ће током трајања Европске недеље превенције рака грлића материце дистрибуирати у школама, особље ће се упознати са значајем превентивних прегледа у циљу раног откривања рака грлића материце.

Свакога дана у Србији оболе 4 жене, док 1 жена умре од ове малигне болести јер се велики број наших жена први пут јави гинекологу када је болест већ узела маха и када је лечење тешко и неизвесно. Већина ових случајева могла се спречити да је болест откривена на време и да се на време приступило лечењу.

Једна од ефикасних мера превенције је имунизација против хуманог папилома вируса (ХПВ). Ова интервенција је исплатива, поготову у земљама где су ресурси ограничени, учесталост ХПВ инфекције висока, а обухват превентивним прегледима низак. Имунизација не искључује потребу за обављањем превентивних прегледа будући да постојеће вакцине не штите од свих типова ХПВ. Данас постоје вакцине против инфекције изазване хуманим папилома вирусима које су ефикасне у превенцији ХПВ инфекције (тип 16 и 18), који су заједно одговорни за настанак 7 од 10 случајева рака грлића материце.

У Србији се у оквиру Недеље превенције рака грлића материце од почетка обележавања (од 2007. године) организује велики број активности као што су предавања, трибине, медијска гостовања. У домовима здравља и болницама, гинеколози, патолози, епидемиолози социјални медицинари и стручњаци других профила током ове недеље организују предавања и разговоре у којима женама објашњавају важност редовног одласка

на гинеколошки преглед. Европску недељу превенције рака грлића материце, наша земља активно обележава кроз организоване догађаје са циљем скретања пажње јавности на рак грлића материце и подизање свести о значају превентивних прегледа у циљу раног откривања, јер како каже и овогодишњи слоган кампање: „РАНО ОТКРИВАЊЕ МОЖЕ СПРЕЧИТИ РАК ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ.”

Епидемиолошки подаци

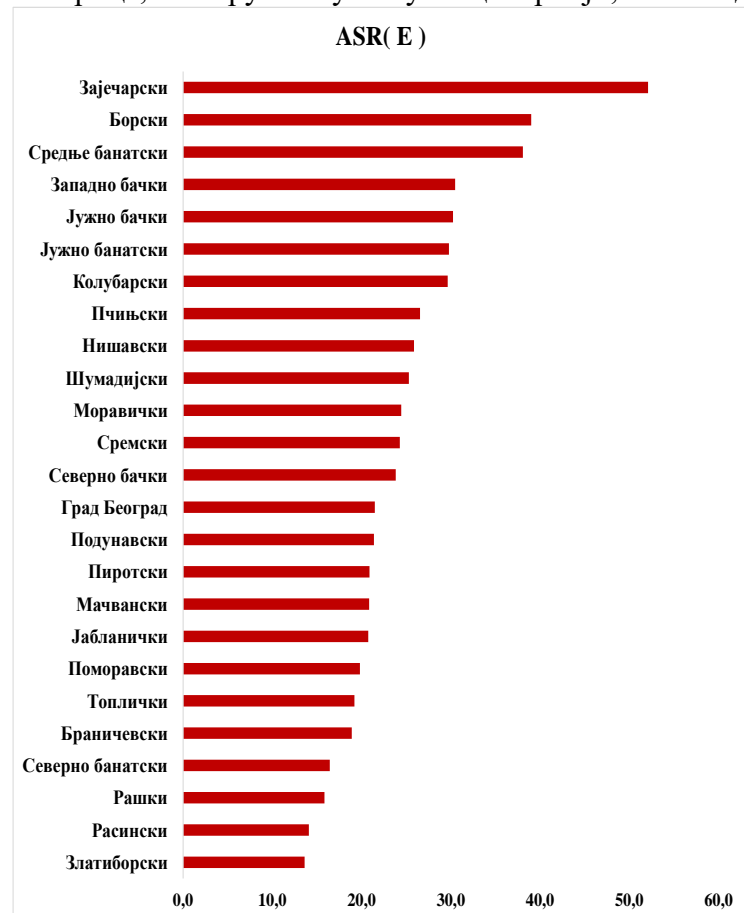
Рак грлића материце, скоро деценију, представља озбиљан јавноздравствени проблем у Србији.

Према подацима Регистра за рак Института за јавно здравље Србије, „Др Милан Јовановић Батуг” сваке године се у просеку региструје више од 1.000 новооболелих жена од рака грлића материце. Када говоримо о умирању, сваке године у просеку више од 400 жена изгуби живот од ове врсте рака, за коју са сигурношћу знамо да припада групи најпревентабилнијих.

Само током 2015. Године регистровано је 1.095 новооболелих жена свих узраста од рака грлића материце и стандардизована стопа инциденције (на популацију Европе)* је износила 23,6 на 100.000 жена. Током исте године, 424 жена је у Србији умрло од ове врсте рака и стандардизована стопа морталитета (на популацију Европе)* је износила 7,3 на 100.000 жена.

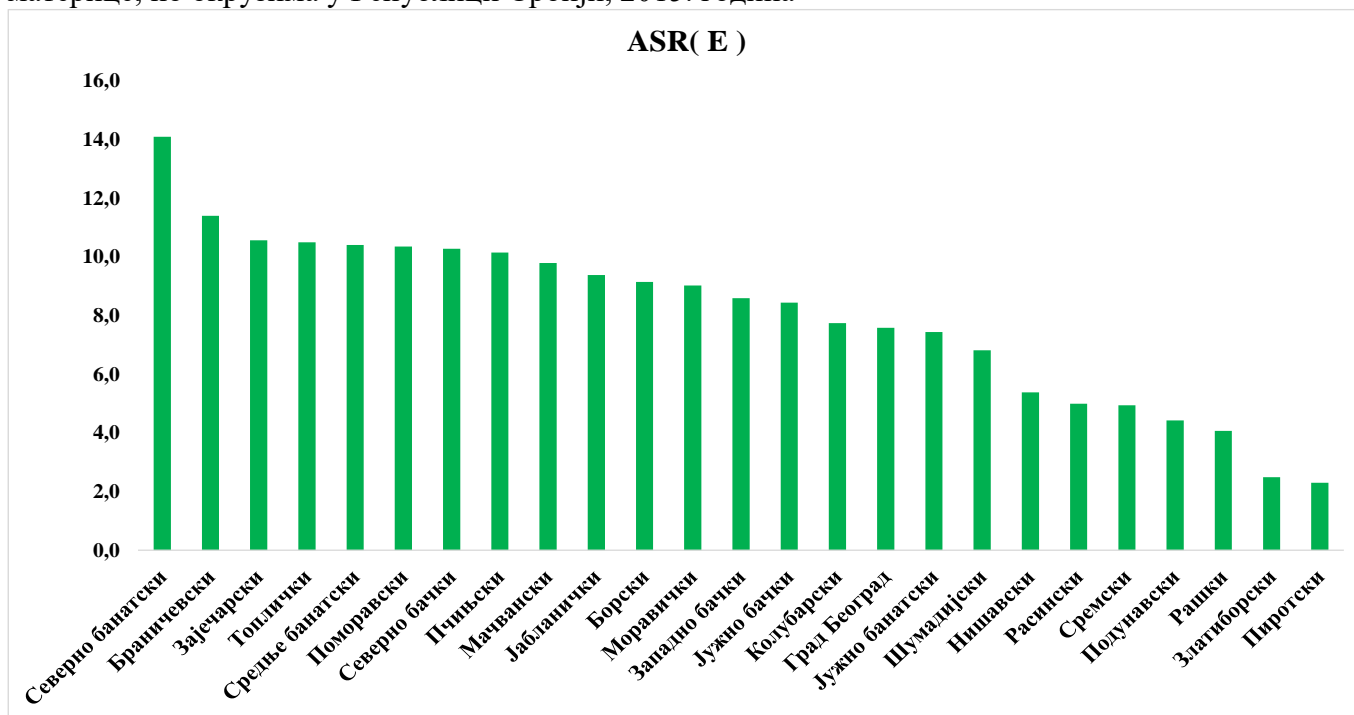
Када говоримо оболевању, највише стандардизоване стопе инциденције од рака грлића материце у 2015. години, у односу на просечну стопу инциденције од ове малигне локализације у Републици Србији, регистроване су у Зајечарском, Борском, Средњебанатском и Западнобачком, округу, а најниже у Златиборском, Расинском, Рашком и Севернобанатском округу (табела 1).

Табела 1. Стандардизоване стопе инциденције (на популацију Европе)* рака грлића материце, по окрузима у Републици Србији, 2015. година

У случају умирања, више стандардизоване стопе морталитета од просечне у Републици Србији регистроване су у Северно банатском, Браничевском, Зајечарском и Топличком округу, а најниже у Пиротском, Златиборском, Рашком и Подунавском округу (табела 2).

Табела 2. Стандардизоване стопе морталитета (на популацију Европе)* рака грлића материце, по окрузима у Републици Србији, 2015. година

На основу регистрованих стопа оболевања и умирања као и на основу најновијих процена Међународне агенције за истраживање рака (IARC) за 2018. годину, Србија се и даље налази у групи земаља са највишим стопама оболевања и умирања у Европи.

Када је реч о оболевању од рака грлића материце, Србија се, после Латвије, Босне и Херцеговине, Естоније и Молдавије налази на петом месту у Европи. Такође, наша земља се и по умирању од ове врсте рака код жена, налази на петом месту у Европи, после Румуније, Молдавије, Бугарске и Литваније.